

Fenntartható és fenntarthatatlan elemek a hazai közműszektorra vonatkozó rezsicsökkentési politikában

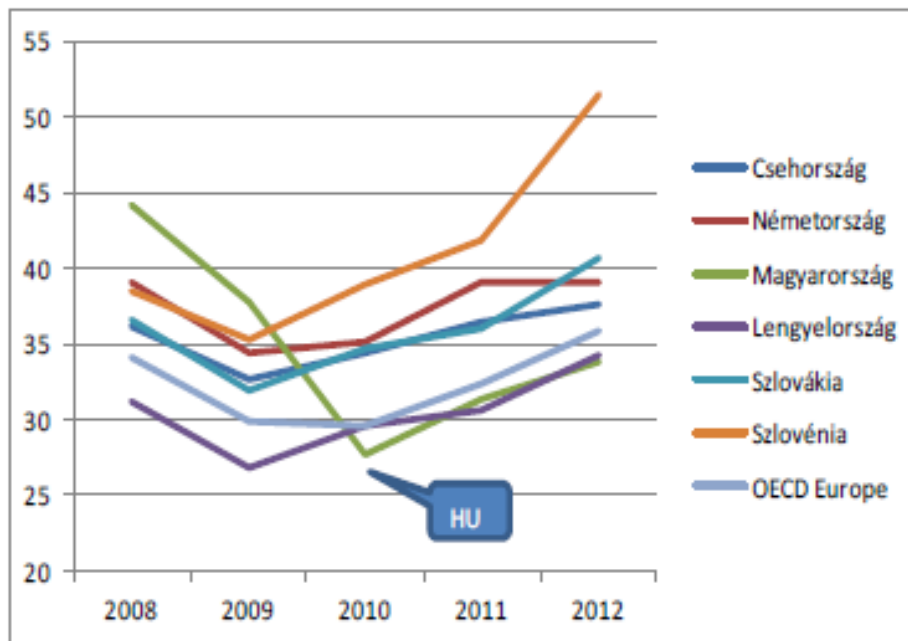
Kaderják Péter
Igazgató, REKK

MKT Vándorgyűlés
Nyíregyháza, 2014. szeptember 5.

- Szabályozói kudarc a válság kitörése után: a lakosság nem részesült a piaci árcsökkenésből
- Intézkedéscsomag: több mint árcsökkentés
 - A szabályozott árakat az elismert költségek újradefiniálásán keresztül a legegyszerűbb csökkenti + ágazati különadó teher növekedés
- Torzító hatásai:
 - Keresztfinanszírozás: versenyképességi probléma
 - Irreális tőkemegtérülés: beruházási ösztönzők
- Hatékony nagykereskedelmi piac és kiszámítható szabályozás: a fenntartható rezsicsökkentés lehetőségei

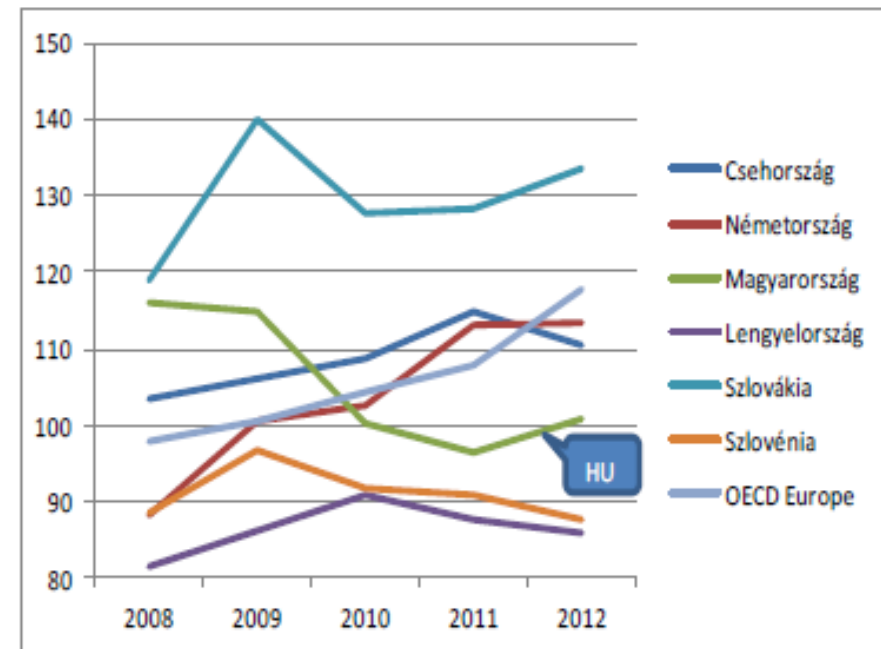
Árcsökkenés a szabadpiacon

4. ábra: Ipari fogyasztók által fizetett földgáz ár, adókkal, de áfa nélkül, EUR/MWh

forrás: saját ábra IEA adatokból

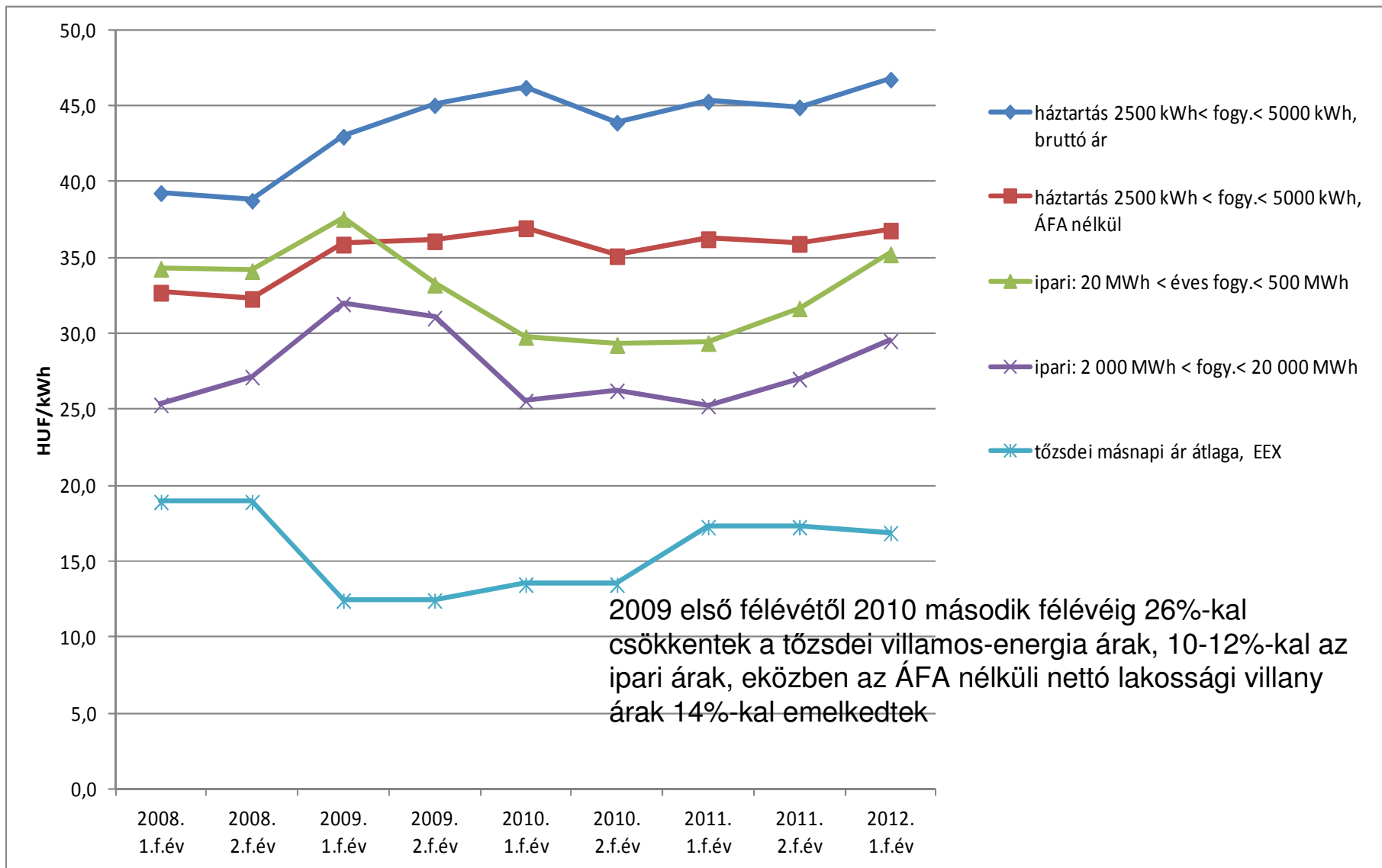
5. ábra: Ipari fogyasztók által fizetett villamosenergia ár, adókkal, de áfa nélkül, EUR/MWh

forrás: saját ábra IEA adatokból

A 2008 után intenzívvé váló verseny és a recesszió 15-20%-os árcsökkenést hozott az ipari fogyasztók számára mindkét részpiacon

2009-2010: árszabályozói kudarc

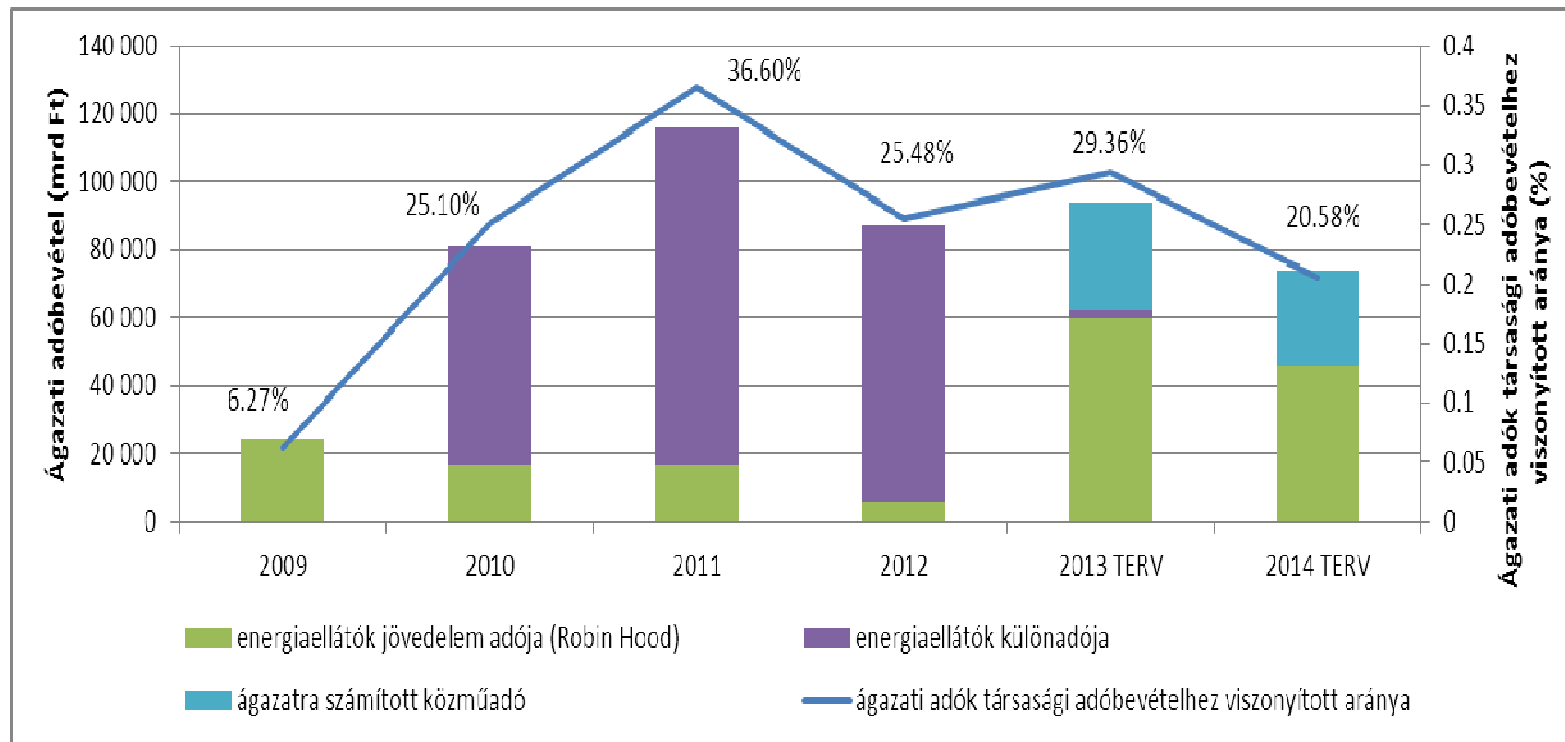

Mi történt 2010 óta?

- „Rezsicsökkentés” (helyesen: lakossági közmű szolgáltatások hatósági árainak csökkentése)
- Földgáz: árbefagyasztás, termékár indexálás átalakítása, 3 (+1) lépésben szabályozott ár csökkentés, különadók
- Áram: árbefagyasztás, 3 (+1) lépésben szabályozott ár csökkentés, különadók
- Távhő szolgáltatás: árbefagyasztás után 2 lépésben egységes árcsökkentés, közmű adó
- Vízközmű szolgáltatás: 2013-ban 10%-os egységes árcsökkentés és befagyasztás, közmű adó
- (+ Települési hulladék szállítás, kéményseprés)

+ az energiaszektor sűjtő, központi költségvetésbe befolyó adók (m Ft)

A hatósági árcsökkentés által okozott bevételkieséssel azonos nagyságrendű többletthez

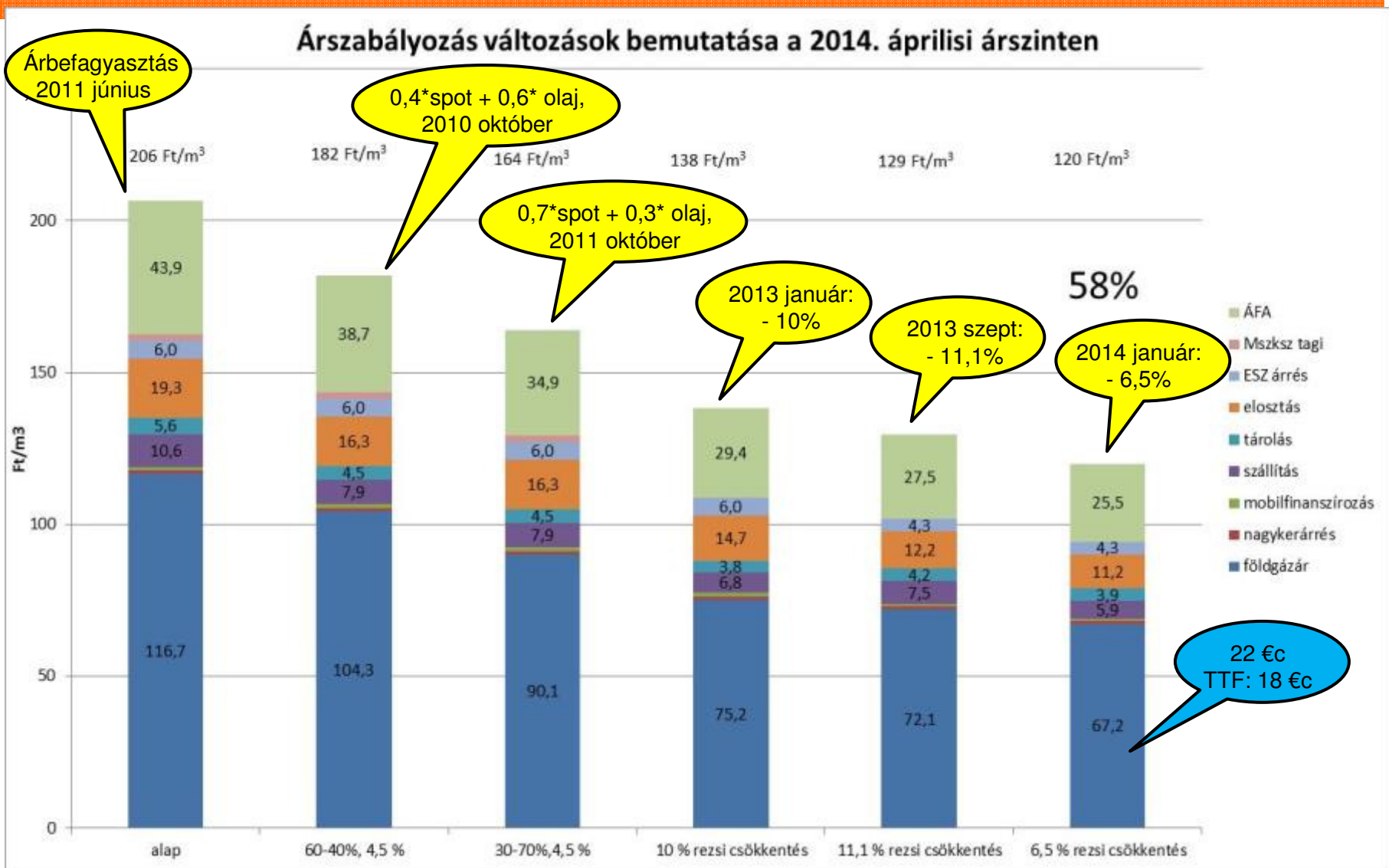

Forrás: Költségvetési és zárszámadási törvények, VESTÉK (2011)

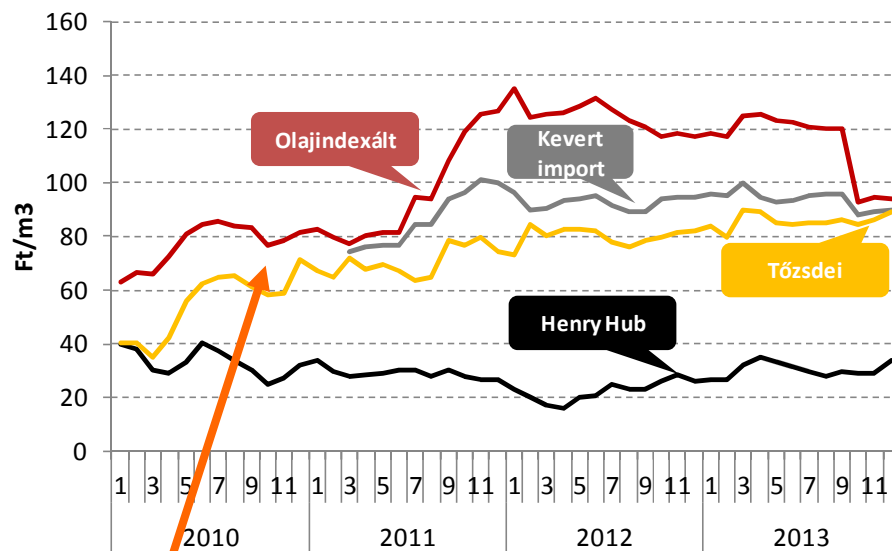
2014-ben a helyi iparüzési adó is az energia szolgáltatók számára kedvezőtlenül alakult

Földgáz szektor

58%-os csökkenés a nagykerárban, ilyen olcsón csak európa leglikvidebb piacán lehetséges gázhoz jutni

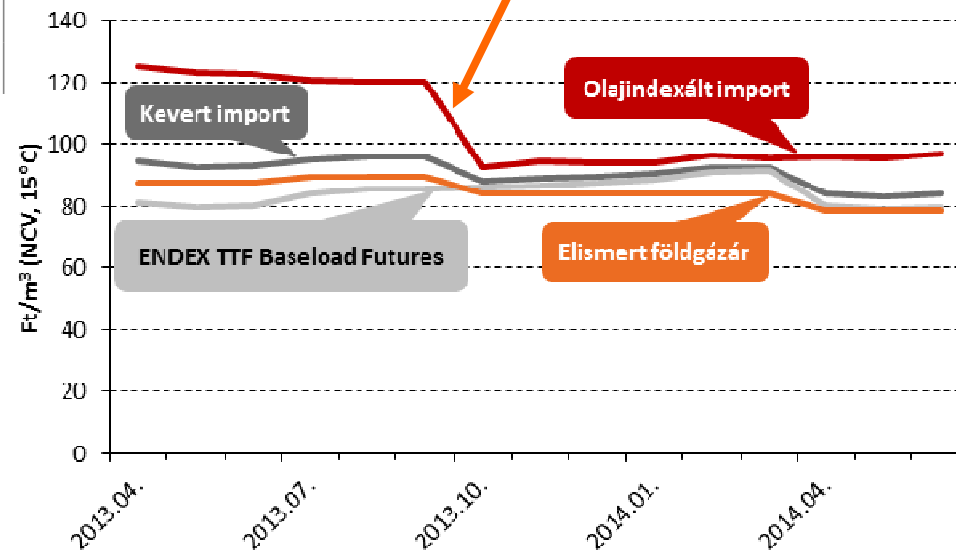

Az effektív import gázár magasabb, mint az elismert

Egyetemes szolgáltatói gázár részleges spot piachoz indexálása

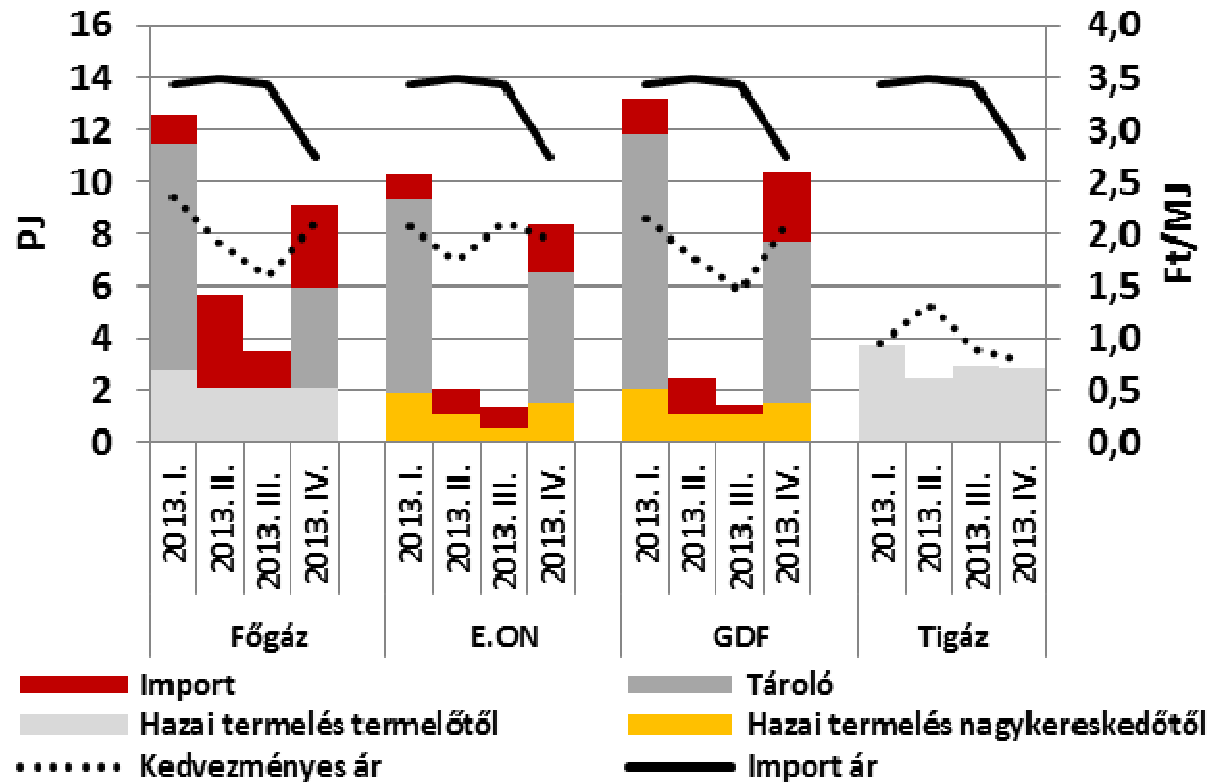
Gazprom árendedmény és piaci árazáshoz közelítés

Forrás: REKK számítás EIA és ENDEX adatok alapján

Infrastruktúra diverzifikáció és szabályozói erőfeszítések hatása a domináns importőr árára

„Olcsó” torrasok allokálása az ESZ-hez. Csökkenő hazai kitermelés.

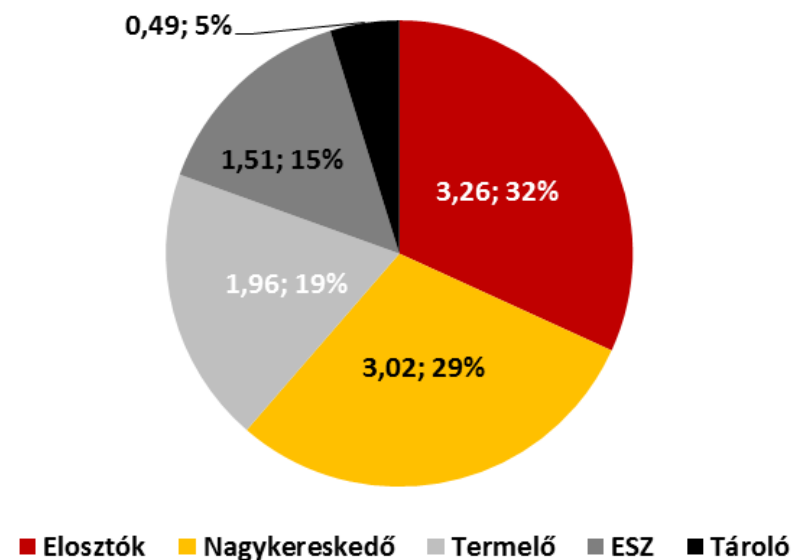

Tárolóból, hazai termelésből (1998 előtti kutak) és nyugati importból átengedett mennyiségek az ESZ szolgáltatóknak

Az „indokolt” költségek lefaragása

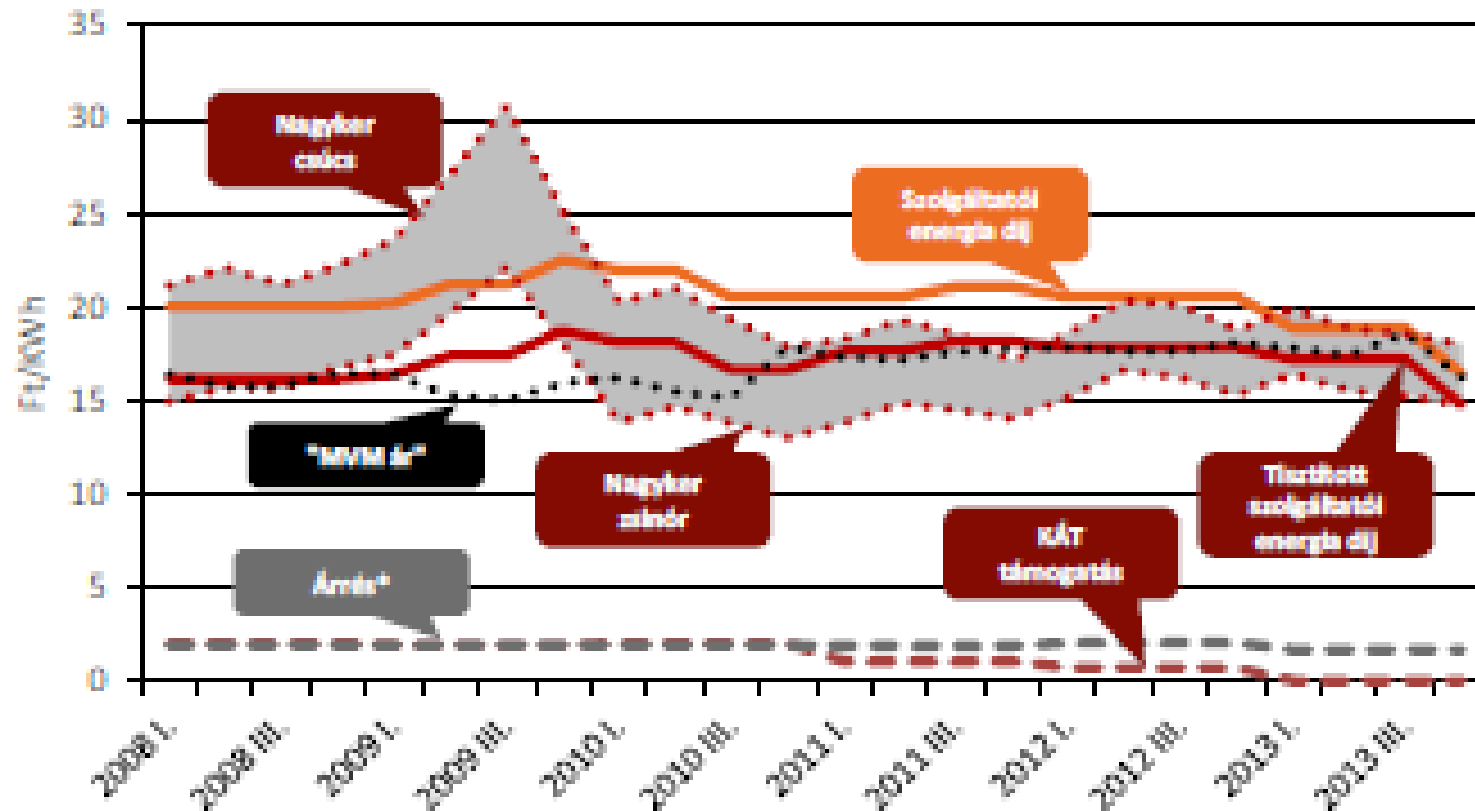
- Irreálisan alacsony elismert tőkeköltség (0 – 5%)
 - Beruházás!
- Egyes indokolt költség elemek (hálózati veszteség, egyes adók) zéró szinten történő elismerése
- Veszteséges ESZ (?)
 - Még van alternatív ajánlat a piacon

A második rezsicsökkentés terheinek megoszlása az iparági szereplők között (mrd Ft, %)

Áram szektor

Elismert ESZ áramár a német piaci ársáv alján

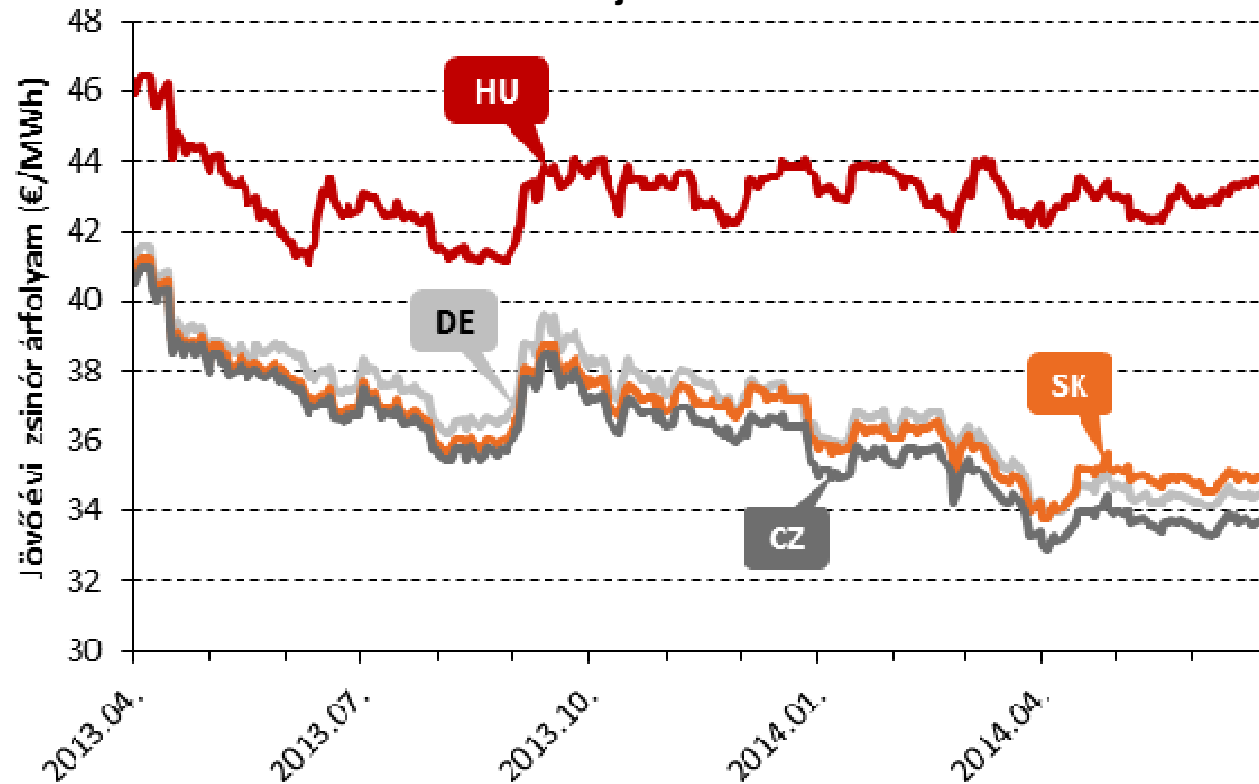

forrás: REKK számítás

Piaci csúcs- és völgy ársáv becslés: EEX Phelix futures éves, völgy és csúcsidőszaki termékek napi záróárainak negyedéves átlagolása

De: a magyar nagyker árak a régiós átlag felett ???!!!

Az éves szállítású zsinórtermék jegyzési ára a régió egyes országaiban, 2103 április – 2014 június között

Forrás: EEX, HUPX, OTE

30%-os magyar áram nagyker felár Európában a hazai jövőbeni piacon!
Másnapi piac is drágább a régiónál.

Az „indokolt” költségek lefaragása

- Irreálisan alacsony elismert tőkeköltség (0 – 5%)
 - Beruházás!
- Egyes indokolt költség elemek zéró szinten történő elismerése
- Veszteséges ESZ (?)
 - Még van alternatív ajánlat a piacon
- MVM először kimaradt a teherviselésből, de a 2. kör óta őt is érinti (ESZ felé értékesítés ára jelentősen csökkent)
- Az ESZ fogyasztók terheinek csökkenését részben a nem háztartási fogyasztókra terhelte a szabályozás.

- Szabályozott (elismert) termékár alakulás döntően a piaci trendekhez igazodott
- Elismert tőkeköltség csökkenés kapcsolódik az általános piaci hozamcsökkenéshez. De mára ez a csökkenés a kockázatokhoz és a beruházási igényekhez képest túlzott mértékűvé vált.
 - Magán befektetés híján túlzott igény jelentkezik majd állami beruházásra.
- Egységes mértékű árcsökkentés: méltányossági probléma
- (Helyi közműveknél országosan egységes ár: súlyos hatékonysági problémát okozhat)
- Kiszámíthatóság hiánya
 - MEKH további erősítése, Közszolgáltatási Tanács?

Mi vezethet fenntarthatóan kedvező árakhoz?

- **A piaci integráció megerősítése:**
 - ÁRAM: a magasabb hazai nagykerár nem indokolható az infrastruktúra szűkösségével!
 - GÁZ: HUB – learatni a befektetések gyümölcsét
- **Hazai nagykereskedelmi piacszerkezet – erősíteni a versenyt:**
 - ÁRAM: sokszereplős piac megtartása – erős MVM pozíció mellett
 - GÁZ: nagykereskedelmi piaci koncentráció fokozatos csökkentése – 2015 utáni szerződéses szerkezet döntő jelentőségű!
- **Szabályozás – beruházási környezet javítása:**
 - Infrastruktúra árszabályozás stabilitásának helyreállítása (szabályokon alapuló szabályozás!)
 - GÁZ: Határkapacitások piaci alapú elosztásának érvényesítése; hazai szénhidrogén kutatás / kitermelés ösztönzése

- Letölthető a REKK honlapjáról a „Publikációk” menüben
 - Rezsicsökkentés 1-2:
 - <http://www.rekk.eu/images/stories/letoltheto/rekk-rezsi-muhelytanulmany.pdf>
 - *Jelentés az energiapiacokról*, 2014/1. szám, www.rekk.eu
 - 2015 utáni gáz nagykereskedelmi üzleti modell alternatívák:
 - http://www.rekk.eu/images/stories/letoltheto/rekk_gazmodell_alternativak.pdf

Köszönöm figyelmüket!

www.rekk.eu

pkaderjak@uni-corvinus.hu